

การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของชุมชนผู้สูงอายุวัดอินทาราม โดยใช้วิธีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชุมชนผู้สูงอายุและกลุ่มสมาชิกชุมชนผู้สูงอายุวัดอินทาราม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสัมทนากลุ่ม ตลอดจนการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2548 วิเคราะห์ข้อมูลแบบขั้นหมวดหมู่ และวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ในกระบวนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ผู้เกี่ยวข้องกับชุมชนมีส่วนร่วมคิดกำหนดเกณฑ์ชีวัคและเนื้อหาการประเมินผล ร่วมออกแบบการประเมินผล ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล ซึ่งผลการประเมินส่วนใหญ่ผ่านตามเกณฑ์ชีวัคตามวัตถุประสงค์ของชุมชนผู้สูงอายุ มีเพียงกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์

ส่วนผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของชุมชน พบว่า ชุมชนผู้สูงอายุไม่มีการวางแผนนโยบายของชุมชนอย่างชัดเจน ไม่มีวัตถุประสงค์ของชุมชนที่มาจากการร่วมคิดหรือกำหนดโดยสมาชิกชุมชน ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ พบว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งภายในชุมชน ภายในครอบครัว และภายในชุมชน ส่วนการสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมนั้น พบว่า การรวมตัวกันเป็นชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุเกิดจากพื้นฐานความสัมพันธ์สนับที่เครือญาติซึ่งมีความผูกพันทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือระหว่างกัน ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมของชุมชนชนบท ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผู้สูงอายุ พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมการที่เข้มแข็ง มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการคิดริเริ่มกิจกรรมของชุมชนด้วยกลุ่มผู้สูงอายุเอง และมีการระดมเงินทุนตั้งเป็นกองทุนเพื่อประโยชน์ของสมาชิก ด้านการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลในชุมชนผู้สูงอายุ พบว่า การสมัครเป็นสมาชิกชุมชนและเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุทั้งทักษะด้านสุขภาพ ทักษะด้านสังคม ทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา และการเผชิญต่อภาวะอารมณ์ ด้านการปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพนั้น พบว่า การดำเนินกิจกรรมชุมชนผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงาน ในส่วนของบุคลากรทางสาธารณสุข มีการปรับบทบาทจากการทำงานเชิงรับ มาเป็นการทำงานเชิงรุกมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า การใช้กระบวนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนผู้สูงอายุ นำไปสู่การสร้างความรู้และทำงานร่วมกันของสมาชิกชุมชนผู้สูงอายุ ทำให้ผู้เข้าร่วมในการประเมินผลได้เรียนรู้เพื่อจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ABSTRACT

177646

This study is aimed at the participatory evaluation in health promotion activities of Intaram Temple Elderly Club. The study group were the club committees and members. Data was collected by observation, interview and focus groups discussion, including secondary data between March and July 2005. Typological and descriptive analysis were applied to analyze this study.

The results were as follows:

Participatory evaluation process: All stakeholders of the club participated in the evaluation process by determining and designing the indicators, collecting and analysing the data. Most of the objectives of the club were achieved the preset indicators, except occupational promoting activity.

Health Promotion Process: The result of no participation of the members to determine the club's objectives reflected in unclear healthy public policy of the club. The club created well supportive environments by managing physical environments in terms of inside-group, family and community levels. While the relationship or family relations which was a culture of people in the rural area supported the club's social environment. Furthermore, well organization, continued doing activities, created their own new activities and collected funds for the group. Showed the strengthen of the organization. Group membership provided further personal skill development in many ways, such as; health and social skills, living skill, team work, problem solving and emotional management : Finally, it was found the club affected health staff by reorienting the strategy service from a reactive approach to a more proactive approach, through increased health promotion.

In summery, the process of participatory evaluation was the effective process to create knowledge and team working to both the health staff and the members of elderly club.